קול המושב

שבועון המושבים וההתיישבות הכפרית ■ מס' 809 ■ 14 בנובמבר 2013 ■ י"א בכסלו תשע"ד

ראה עמ' 19

חודש להחלטה
תנועות המושבים ביקשו, ממ"י דחתה את קביעת נוסח החוזה לדורות
עמ' 4

מעבר לשיא

צילום: עמוס גלבוע

בימים שבהם ימי הזוהר של החקלאות הישראלית נראים כחלק מהעבר הרחוק, 8,000 איש מבקרים בתערוכה חקלאית ומגלים שהמחרשה והמושב אינם נעלמים, רק משנים את פניהם

■ **אבי אובליגנהרץ, טל חביב גליבטר, עמ' 14–18**

מטרו מוטור
יבואן הרכבים החשמליים הגדול בישראל

ever green
Global Electric Motorcars GEM A Chrysler Company
MARSHELL

תמיד כאן בשבילך כבר יותר מ-30 שנה, עם שרות אישי ומקצועי ועם מותגים מובילים

- מגוון מסלולי ליסינג מימוני אטרקטיביים
- דיגום הכלי והתאמתו לפי דרישה
- שירות אישי ומקצועי אצלך או במוסכי היבואן
- שורה ארוכה ומכובדת של לקוחות מרוצים

בוא עכשיו לסניף מטרו הקרוב וצא עם כלי חדש.

צחי: 052-6117097 | ***9930**

מטרו 4 גלגלי
www.metro.co.il

עפ"ה ובוב מעגנא

פרשת "תפוח אדמה לוהט" הגיעה לסיומה

שנתיים מאסר למנהלי חברה לשיווק תפוחי אדמה שהעלימו הכנסות בסך שישה מיליוני שקלים. קנסות בסך מיליון ו-200 אלף שקלים הושתו על שני המורשעים

שנתיים מאסר נגזרו על אלון ירון (57) מגבעת ח"ן ועל דורון גרינפטר (55) ממשמרת, מנהלי חברת תפודי השלושה בע"מ, שהורשעו בהעלמת הכנסות מרשות המסים בסך שישה מיליוני שקלים. השופט מיכאל קרשן גזר על השניים בית משפט השלום בכפר סבא גם מאסר על תנאי וקנס כספי.

כתב האישום נגד אלון ודורון הוגש על ידי פרקליטות מחוז תל אביב מיסוי וכלכלה, בעקבות חקירה של משרד חקירות מס הכנסה תל אביב. לפי כתב האישום, השניים, שהיו בעלי מניות ומנהלים בחברה פרטית שעסקה במיון, בניקוי, באריזה ובשיווק תפוחי אדמה, העלימו הכנסות במהלך השנים 2003–2005, תוך הנפקת תעודות משלוח ידניות בגין מכירות במזומן בהיקף שישה מיליוני שקלים, לא הנפיקו חשבוניות מס על רוב ההכנסות במזומן, השמיטו מדוחות החברה ומדוחותיהם האישיים את רוב ההכנסות במזומן ועוד.

טענת באת כוח המאשימה, עורכת דין אורנה פינטו-גפסון, לפיה "בהתנהגותם חתרו הנאשמים תחת יסודות האמנה החברתית בה קשורים אזרחי המדינה", אומצה על ידי בית המשפט, והשופט קרשן הוסיף: "בכל הקשור למידת הפגיעה באינטרס החברתי המוגן יש לתת משקל של ממש להיקף ההעלמה. בענייננו, מדובר בהעלמה של שישה מיליון ש"ח – סכום רב, לכל הדעות".

לאחר שציין בית המשפט, כי בתחום עברות המס קבעה ההלכה הפסוקה, כי שיקולים אישיים נדחקים לקרן זווית מפני הצורך בענישה הולמת, שיש בה גם משום הרתעת הרבים, הושת על הנאשמים מאסר בפועל למשך שנתיים, מאסר על תנאי וכן קנס כספי בגובה 400 אלף שקלים לאלון ירון, שהסיר את המחדל שבגינו נשפט, ו–800 אלף שקלים לדורון גרינפטר.

תפוחי אדמה. הנפיקו חשבוניות מס, השמיטו את ההכנסות מדוחות החברה ומדוחותיהם האישיים

המילים שלכם בעיתון

קוראים יקרים,
"קו למושב" נכתב עבורכם. יש בו מקום לתגובותיכם על הכתבות המתפרסמות בו, למאמרי דעה, לסיפורים ולשירים שכתבתם, ואף לתמונות שלכדו את עיניכם ונשמרו במצלמתכם. כתבו את שם הצלם בשם קובץ התמונה, חתמו על מאמרים ועל יצירות ושלחו אל: dror.maariv@gmail.com

תוכן

שניים על אחד
במועצה אזורית מגידו יש שני מועמדים מעין השופט מול מועמד ממדרך עוז
6

איפה הכסף?
אל תשאירו כסף שמגיע לכם ממכירת נחלה בקופת המדינה. מדור חדש
8

הוי, כריסטיאנו רונאלדו
חלוץ ריאל מדריד הוא סיבה טובה למירי דג לצפות בכדורגל, ויש עוד
12

"קו למושב" גם באינטרנט – תנועת המושבים: www.tmoshavim.org.il ■ תנועת האיחוד החקלאי: www.ihaklai.org.il

קו למושב

■ עורך דרור יוסף
■ מנהלת עיתון עדנה זיו

■ כתבים חני סולומון, יעקב לזר, נחמן גלבוע, עו"ד אפרת חקיקת, יבל ברקאי, עו"ד איילת רייך-מיכאלי, מירי דג, זהר נוי, סלע קורן, אבי אובליגנהרץ, בר-כוכבא מדרשי, דפנה מאור, יוסי ברג
■ דואר אלקטרוני dror.maariv@gmail.com

■ מזכירה והפקה אסתי כלפון 03-5632547 esti.halfon@maariv.co.il
■ עוזרת הפקה מזי עזרא
■ גרפיקה מערכת שרה ראובן
■ גרפיקה מודעות ניקולאי קולניק
מערכת 03-5632441
לוח 03-5682878

יועצי פרסום יעקב קניאל, יורם עביבי

טל' מודעות 03-5632547
פקס מודעות 03-5638728
מודעות kav_daf@maariv.co.il

C

סיימתם לקרוא?
אנא השליכו את הגיליון לפח המחזור הסמוך למקום מגוריכם.

המערכת והמנהלה רח' קרליבך 2, ת"א

כל הזכויות שמורות. אין להעתיק, לתרגם, לשדר בכל אמצעי, לאחסן במאגר מידע, לפרסם או להפיץ בכל אמצעי כל חלק מן המודפס בעיתון הזה.

נדחתה בחודש ההצבעה על חוזה החכירה

בקשת תנועות המושבים להכניס שינויים בחוזי החכירה לדורות, שמנסחת מועצת מקרקעי ישראל, דחתה בחודש את אישור החוזים. מאיר צור: "אנחנו ממשיכים להילחם על הבית ועל הזכויות הבסיסיות של כל חבר מושב". דודו קוכמן: "חוזה החכירה המוצע אינו סביר ואינו הוגן ויש בו משום 'עשיית עושר ולא במשפט'"

לאור קבלת חלק מהערות תנועת המושבים על הצעות ההחלטה של מועצת מקרקעי ישראל בנושא חוזי החכירה לדורות, נדחה אישור נוסחי החוזים לישיבת המועצה הבאה, שתתכנס בעוד כחודש.

לאחר מאמץ רב, שנמשך עשרות שנים לה־ביא לאישור את חוזי החכירה לדורות במו־שבים, האמורים לעגן אחת ולתמיד את מע־רכת היחסים בין חברי המושבים, האגודות החקלאיות ובין מינהל מקרקעי ישראל (כיום רשות), הובאו חוזי החכירה לדיון ביום רביעי, 6 בנובמבר, בישיבת מועצת מקרקעי ישראל.

בישיבה נידונו השינויים שביקשו להכניס תנועות המושבים בחלק מסעיפי החוזה, אשר הוגשו בשם הוועדה הבין–מושבית. התנועות המיישבות ביקשו להכניס את השינויים הב־אים: שמירת מעמד האגודה החקלאית בעת העברת זכויות, הבטחת פיצוי ראוי ותהליך הוגן בעת הפקעת הקרקע ובעת שינוי ייעוד למגורים וקיבוע זכויות המגורים בחלקת המגורים של חבר המושב.

החוזים כוללים את הסעיפים הבאים: קיבוע זכויות המגורים והתעסוקה החלופית של חבר המושב מול המינהל; הסדרת סוגיית ההור־שה של הנחלה (הבית); קיבוע זכויות האגודה לעניין מיזמים מסחריים ומעמד האגודה בעת העברת זכויות.

החוזה ייחתם למשך 196 שנה, ובכל 49 שנה תהיה אפשרות להאריכו לתקופה זהה. כך יקבעו זכויותיו של בעל הנחלה ויתאפשר לו לרשום אותן בטאבו, להוריש את הנחלה לדור הבא בצורה מסודרת, לפתח את הקרקע לטובת השקעות בחקלאות שדורשות הון רב.

החוזה יסדיר את מערכות היחסים בין הבנ־קים ובין בעלי הנחלות, שמתקשים בקבלת משכנתאות והלוואות בתנאים הקיימים בשוק בשל מעמדם החוזי הנוכחי. לאגודות החקל־איות יהיה רישום בטאבו של החלקות החקל־איות, ובכך יופחת משמעותית האיום על הנח־לות והבתים ויישמר המרחב הכפרי במתכונתו הנוכחית.

כמו כן, יתאפשר ליישם את החלטה 1155 (979) הכוללת מסלול היוון לקרקע, אשר מקטין את החיכוך בין רמ"י לחבר המושב ונו־תן בידיו יכולת להפריד מגרש מהנחלה לטו־בת אחד מילדיו.

חשיבות עליונה

ראשי תנועות המושבים הגיבו בסיפוק על דחיית ההחלטה, אבל הצהירו שאינם מת־כוונים להמתין בחיבוק ידיים לישיבה הבאה. מאיר צור, מזכ"ל תנועת המושבים ויו"ר התאחדות חקלאי ישראל: "אנחנו ממשיכים להילחם על הבית ועל הזכויות הבסיסיות של כל חבר מושב. ישנה חשיבות עליונה לסיים את חוזי החכירה, כך שיבטיחו את החקלאות והשטחים הפתוחים במרחב הכפרי".

מאיר צור. "ישנה חשיבות עליונה לסיים את חוזי החכירה. כך שיבטיחו את החקלאות"

עו"ד דודו קוכמן. "החוזה החדש מעניק לרמ"י כוח אבסולוטי"

> דודו קוכמן: "החוזה החדש מעניק לרמ"י כוח אבסולוטי - הן רשות מחוקקת, שופטת ומבצעת. אף אזרח לא יחתום על חוזה, שבו הוא מסכים מראש שהצד החזק בחוזה ייצג את שלוש הרשויות במדינה"

עו"ד עמית יפרח, יו"ר אגף קרקעות ואגודות שיתופיות בתנועה: "התנועה תמשיך עד כי־נוס המועצה הבאה להשקיע את מרב מאמציה על מנת שהחוזה אכן ישקף את הזכויות האמ־תיות של חברי המושבים על הבית ועל הקר־קע. נמשיך לדרוש הוספת התיקונים הדרושים בחוזה".

תנועת האיחוד החקלאי מברכת על ההחלטה לדחות את הדיון בחוזה החכירה לישיבה הבאה, על מנת למצות את השיח בסוגיות שבמחלוקת ומקווים, כי תהיה אוזן קשבת לסוגיות המהו־תיות של נציגי ההתיישבות הנוגעות לתיקון חוזה החכירה המוצע.

בתנועת האיחוד החקלאי רואים חשיבות בחוזים שיבטיחו יציבות עבור החוכרים ומז־כירים, כי כבר בהחלטה מספר 1 של מועצת מקרקעי ישראל משנות ה–60', התחייב המינ־הל לחתום על חוזי חכירה, אך נמנע מלעשות כן עד היום.

"לדעתנו, ראוי וצודק כי אחרי 50 שנה יוח־תמו החוכרים על חוזים הוגנים. חוזה החכירה המוצע אינו סביר ואינו הוגן ויש בו משום 'עשיית עושר ולא במשפט', ועל כן ראוי, כי השיח עם נציגי המגזר הכפרי ימוצה".

> עו"ד עמית יפרח: "התנועה תמשיך עד כינוס המועצה הבאה להשקיע את מרב מאמציה על מנת שהחוזה אכן ישקף את הזכויות האמתיות של חברי המושבים על הבית ועל הקרקע"

לדברי דודו קוכמן, מזכ"ל התנועה, אשר העביר לשר השיכון, אורי אריאל, מסמך מפורט ובו הערות רבות של האיחוד החקל־אי לחוזה המוצע, ההתיישבות רואה חשיבות עליונה במצב שבו לחוכרים יהיו חוזי חכירה לדורות, אך לטענתם, החוזה מהווה החמרה נוספת בנושאים מהותיים, תוך פגיעה בזכויות החוכרים.

לדבריו, החוזה הקיים הוא הגזירה שהציבור לא יכול לעמוד בה, בלתי–הוגנת, לא–חוק־תית ואנטי–דמוקרטית. "החוזה החדש מעניק לרמ"י כוח אבסולוטי – הן רשות מחוקקת, שופטת ומבצעת. אף אזרח לא יחתום על חוזה, שבו הוא מסכים מראש שהצד החזק בחוזה ייצג את שלוש הרשויות במדינה. המדינה הופכת את החקלאים לאריסים, לפיאודלים, באד־מתם".

בין היתר, מצביעים באיחוד החקלאי על כך שלא ייתכן שהוראות החוזה תהיינה כפופות להחלטות המועצה מעת לעת, שכן קביעה זו יוצרת בידי צד אחד לחוזה זכות לשנותו, בלי לקבל את הסכמת הצד האחר – דבר אשר נוגד עקרונות יסודיים בדיני חוזים.

באיחוד החקלאי מדגישים, כי רמ"י מנו־עה ממילא מפגיעה בזכויות שנתגבשו בחוזי חכירה באמצעות החלטותיה או נהליה, לאור כללי המשפט המנהלי ואינטרס ההסתמכות של החוכרים.

בנוסף, טוענים באיחוד החקלאי לפגיעות רבות בזכויות החקלאים בקרקע, לרבות הע־לאה של דמי החכירה ללא מגבלה, להגבלת זכויות בתחום חלקת המגורים, לאפשרות הע־לאת דמי החכירה ללא כל מגבלה, שעלולה לגרום בשיאה להגדלת דמי החכירה למצב שבו חקלאי לא יוכל להמשיך להחזיק בקרקע מבחינה כלכלית. מוצע לקבוע מנגנון, שבו יתאפשר להגדיל את דמי החכירה, אחת לחמש שנים, ובלא יותר מ–10%.

כמו כן, מפנים בתנועת האיחוד החקלאי את תשומת הלב לכך שחוזה החכירה מאפשר לרמ"י שיקול דעת בשאלת אישור או דחיית כל בקשה לבנייה גם בתחום חלקת המגורים. גישה זו לא רק שמנציחה את המשך החיכוך בין רמ"י לחוכר בחלקת המגורים, אלא אף יו־צרת חוסר ודאות של החוכר ביחס לשאלה מהן זכויותיו הבסיסיות בחלקת המגורים.

יתרה מכך, החוזה מאפשר לרמ"י לשנות את ייעודה של חלקת המגורים ולבטל את חוזה החכירה גם ביחס לזכויות אלה (בפועל, רמ"י הודיעה שאין בכוונתה לעשות).

ורהפטיג מצטרף למירוץ על ראשות מועצת עמק יזרעאל; רייבי עשוי להרוויח מכפילות המועמדים מעין השופט

המועמדות של ורהפטיג אינה מטרידה את ראש הרשות, איל בצר: "הבעיה שלנו איננה עם מי שמתמודד מולנו, אלא האדישות של ציבור התושבים". לירון שפירא, שמתמודד בבחירות במגידו, התבקש להסיר את מועמדותו מול איציק חולבסקי, חבר קיבוצו, כדי לאחד כוחות מול המועמד המושבי, נחמיה רייבי. בגלבוע, דני עטר הודיע שלא ילך לכנסת אם ייבחר

במועצה אזורית עמק יזרעאל היה נדמה שהבחירות לראשות המועצה האזורית ב–24 בדצמבר 2013 תהיינה מנומנמות לחלוטין, ואיל בצר (63, נהלל) ייקח קדנציה שלישית בהליכה, אך אז הודיע זיו ורהפטיג (44), חבר מליאת המועצה מאחוזת ברק, שהוא מצטרף למירוץ. המועד האחרון להגשת מועמדות הוא 21 בנובמבר, 33 יום לפני מועד הבחירות.

במשך זמן רב אומרים מקורבי בצר בצורה נחרצת שאיל הוא המועמד היחיד לתפקיד, למרות שוורהפטיג מכריז מזה ארבעה חודשים על מועמדותו תחת כל עץ רענן, ובעיקר בדף הפייסבוק שלו ובחוגי בית שקיים כבר באלוני אבא, בבלפוריה, במזרע, בציפורי וביפעת. זיו ורהפטיג נשוי להדס ואב לשלושה ילדים. הוא סגן אלוף במילואים, איש צבא הקבע עד לפני כשנה וחצי, לאחר כ–20 שנות שירות בחיל התקשור.

בכנס פתיחת מערכת הבחירות של בצר, שהתקיים ב"מועדון החבר" בקיבוץ מזרע, השתתפו מאות מתושבי עמק יזרעאל. בצר הודה לפעילים ולתומכים: "צריכה להיות סיבה טובה לצאת מהבית עם כולכם שבאתם, כי ראיתם בי ובבחירות למועצה סיבה טובה מספיק כדי לצאת מהבית".

בצר דיבר אל הקהל ותיאר את נקודת החוזק של המועצה בראשותו, והציג את החשש שלו משאננות של בעלי זכות הבחירה באזור: "היציבות השלטונית במועצת עמק יזרעאל מאפשרת תכנון לטווח ארוך יותר מאשר בשלטון המרכזי, שמתחלף לעתים קרובות יותר. לכן, כשנבחרתי לראשונה הכנתי תוכנית חומש, אותה הוצאתי לפועל עם הצוות שגיבשתי – שני סגני ראש מועצה ומנכ"ל. השילוב הזה פועל מצוין. נציגי מועצות אחרות באים ללמוד מאתנו כיצד לתכנן ולנהל נכון מועצה.

"מערכת הבחירות הנה חלק חשוב מהדמוקרטיה. הבעיה שלנו איננה עם מי שמתמודד מולנו, אלא האדישות של ציבור התושבים. רובו איננו יודע שב–24 בדצמבר יתקיימו בחירות לראשות המועצה. אחרים בטוחים שאני אבחר שוב, גם ללא עזרתם. המסר שלי לתושבי עמק יזרעאל הוא שיש בחירות לראשות המועצה ושכל קול חשוב וקובע. אחוזי הצבעה גבוהים לראש המועצה מתורגמים לה־ערכה רבה וליחס חיובי במשרדי הממשלה. זה טוב לי כראש מועצה וטוב מאוד גם למועצה כולה ולתושביה.

"התמיכה הציבורית מחזקת אותי מאוד ומעודדת אותי להמשיך הלאה. אני מאמין בצמיחה מהקרקע, בניהול עצמי של היישובים. תפקידי לתת להם את הכלים והאפשרויות כדי שיוכלו לצמוח".

חיים חמי מאלון הגליל הנחה את כנס פתיחת מערכת הבחירות ובזה אחר זה עלו לבמה נציגים מיישובי עמק יזרעאל כדי לעודד את הציבור לתמוך באייל בצר לראשות המועצה: דני פז, נציג קיבוץ דברת במליאת המועצה, אבו עמין, נציג היישובים הבדואיים, יעקב ארנן מקיבוץ הרדוף, לימור שמי מתמרת, נדב סוננברג מבית לחם הגלילית.

אייל בצר. יש מועמד נוסף, אכזבה לבת הזוג

תחילת דרכו הציבורית של בצר, חקלאי, אב לשלושה וסב לשניים, הייתה בהיבחרו ליו"ר האגודה ולמרכז מושב נהלל. במשך שבע שנים היה סגן ראש המועצה וממלא מקומו והחליף את איתן ברושי, כיום מזכ"ל התנועה הקיבוצית, באמצע הקדנציה, ביולי 2006. מאז הוא ראש המועצה. בצר נשוי לזהר גפן, אחותו של יהונתן גפן, שאמרה בפתיחת מערכת הבחירות של בן זוגה איל: "אני מקווה שלא יהיה עוד מועמד, התעייפתי ממערכת בחירות מתישה". תקוותה נכזבה.

נחמיה רייבי מול עין השופט

העניינים מתלהטים במועצה אזורית מגידו לקראת הבחירות לראשות המועצה האזורית ב–24 בדצמבר.

פתיחת הקמפיין של גזבר המועצה איציק חולבסקי (58, עין השופט), לפני כשבועיים התקיימה במועדון לחבר של הקיבוץ, בהשתתפות 60 תומכים. כיבד אותה בנוכחותו שר הרווחה לשעבר, חבר הכנסת יצחק בוז'י הרצוג, שמתמודד בעצמו בבחירות לראשות מפלגת העבודה, ב–21 בנובמבר. כמו כן, נכח באולם הקטן והביע תמיכה ראש המועצה האזורית לשעבר, חיים חכים (רמת השופט).

מזכ"ל התנועה הקיבוצית איתן ברושי נכח אף הוא בפתיחת הקמפיין, אך אין הדבר מראה על תמיכה באחד המועמדים, מכיוון שברושי נפגש לפני שבועיים עם מתמודד נוסף לראשות המועצה האזורית מגידו, נחמיה רייבי ממושב מדרך עוז. מבטיהם של הרצוג וברושי לא נפגשו – מספר ימים קודם לכן הביע ברושי תמיכה בשלי יחימוביץ' לראשות מפלגת העבודה.

המועמד השלישי לראשות מועצה אזורית מגידו, לירון שפירא (עין השופט), הוזכר מספר פעמים במהלך פתיחת הקמפיין. מנהל גבעת חביבה, יניב שגיא (אף הוא מעין השופט), שנאם לטובת חולבסקי, ביקש משפירא להסיר את מועמדותו כדי למנוע פיצול כוחות במחנה הקיבוצי מול המועמד המושבי נחמיה רייבי, ולחסום אפשרות של פילוג בתוך עין השופט. באירוע היה מי שיוכל למסור את הבקשה ישירות לאוזנו של שפירא: אביו, גדעון שפירא, שנכח באולם ב"משימת ריגול".

ראש המטה של חולבסקי, שרה אוסצקי–לזר (רמות מנשה, כתבת בעיתון "הזמן הירוק"), דיברה על "תרבות הכיכרות" שמביא אתו המועמד המושבי רייבי (בלי להזכיר את שמו). אפשר לראות בהבאתו לשאת דברים של אשר

שלטי הבחירות של שני המועמדים מעין השופט. אביו של לירון שפירא "ריגל" בפתיחת מערכת הבחירות של איציק חולבסקי

ארגובי ממושב אליקים הישג לחולבסקי, גם ממושב עין העמק הייתה נציגות מכובדת.

הקמפיין של נחמיה רייבי מובל על ידי חנוך בארי (הזורע) שפגש את ראש הממשלה לשעבר אהוד אולמרט ואשתו עליזה, את ראש לשכתו לשעבר, יורם טורבוביץ', ואת ראש המוסד לשעבר מאיר דגן באירוע תרבות בקיבוצו. בארי ביקש מאולמרט (אותו הוא מכיר מ"קדימה"), שיכבד את פתיחת הקמפיין של רייבי שייערך בקרוב. אולמרט דחה את בקשתו ואמר שיש מח לכתוב מכתב תמיכה, ותו לא.

יודעי דבר במועצה אמרו, כי רייבי יהיה מועמד עיקש בקרב הבחירות במגידו, ונראה שקיבוצניקים לא מעטים יבחרו דווקא בו. "לרייבי, שהיה בעבר ב'ליכוד' ואחר כך עבר ל'קדימה', יש מהלכים במסדרונות השלטון", אומרים תומכיו.

קדנציה חמישית או חברות בכנסת

במועצה האזורית גלבוע מתייצבת לה שורת המועמדים הרואים עצמם, בתום הבחירות, יושבים על כיסא ראש המועצה האזורית.

דני עטר (גן נר), המנהיג את מועצה אזורית גלבוע כבר 19 שנה, רוצה להמשיך לקדנציה חמישית וכבר הודיע במסיבת פתיחת הקמפיין, שהייתה ב"בת הגלבוע" בשבת האחרונה, שאם ייבחר, יוותר על מקומו ברשימת העבודה לכנסת. במצב הנוכחי, עטר הוא הראשון להצטרף לספסלי האופוזיציה אם אחד מחברי הכנסת של העבודה יתפטר או רחמנא לצלן, ילך לעולמו. כסגניו של דני עטר משמשים היום רמי אלהרר (מושב ברק) ועיד סלים (מוקייבלה), שבוודאי ישמחו להמשיך בתפקידיהם.

מועמד אחר שרץ בבחירות לראש המועצה האזורית הוא אבנר חייט ממושב ניר יפה שבחבל התענך. חייט, יושב ראש הוועד המקומי של המושב, הוא קבלן גינון. מועמד שלישי בבחירות הללו הוא עובד נור (בן עין חרוד איחוד, שגר בגן נר).

הננו שמחים להזמינך להשתתף

בסמינר המזכירות השנתי

של תנועת המושבים

נותרו מקומות אחרונים

ימים ד'-ה' | 20-21.11.13 | מלון הכנסים, קיבוץ נוה אילן

סמינר זה מיועד למזכירות המושבים, המשמשות בתפקידן כצומת מרכזית ומשמעותית בחיי היישוב.
מזכירות המושב הן הזרוע הביצועית של ההנהלה ובמידה רבה משפיעות על עיצוב החיים והתנהלות השגרה בו.

אנו רואים חשיבות רבה בהכרה המקצועית ובהוקרה מכל הלב לפועלן של המזכירות,
ועל כן הפכנו את הסמינר השנתי למסורת של העשרה מקצועית, למידת עמיתים והנאה של ממש!

מהרו להבטיח מקומכן! לפרטים נוספים והרשמה:

נעמי, אגף חברה וקהילה 03-6086309 neomi@tmoshavim.org.il
ורדה, אגף קרקעות ואגו"ש 03-6086307 varda@tmoshavim.org.il

תכנית הסמינר*

יום ד' 20.11.13

09:30-10:30 **התכנסות ורישום**

10:30-12:00 **"שולחן ערוך"**: מפגש על סדר היום התנועתי עם **מאיר צור** מזכ"ל ת. המושבים וצוות המטה

12:00-12:15 **הפסקה קלה**

12:15-13:45 **"ניהול המושב המורחב, בדגש על תפקידי המזכירות בהקשר זה"**: הרצאתו של עו"ד **עמית יפרח**, יו"ר אגף קרקעות ואגו"ש בתנועת המושבים

13:45-16:30 **ארוחת צהריים, התארגנות בחדרים**

16:30-17:00 **קפה ועוגה**

17:00-19:30 **"חותם אישי"**: סדנא לעיצוב סביבת עבודה בראיה אישית נשית, תוך מתן דגש על פתרונות יצירתיים במרחב, כולל טיפים והדגמות. בהנחיית צוות **"דרך אישה": עינת וייסברט וסאלי צ'פרק**.

19:30-21:00 **ארוחת ערב והתרענות**

21:00 **הצגה: "אלוהים משאיר סימנים"**. הצגה מרגשת, משעשעת, חכמה ומפתיעה: פאני, אם חד הורית, באה "משכונה בלי שם". חייה מורכבים ומטלטלים אך היא, באומץ והומור, נלחמת ופותחת מספרה מצליחה. ברגע השיא של חייה, היא מוצאת עצמה באופן מפתיע במקום לא מוכר, שם היא פוגשת גבר זר היודע עליה הכול. הוא מוביל אותה אל המקומות בחייה מהם ניסתה להימלט והיא, כדי לחיות, נאלצת לחשוף סוד, למענו הייתה מוכנה למות.

שחקנים: **תומר אופנר, דורית פלד הרפז**.

יום ה' 21.11.13

07:30-09:00 **ארוחת בוקר ופינוי חדרים**

09:00-10:30 **"קהילתיות בעידן הרייטינג"**: מפגש עם **אילנה יוגב**, מנהלת אגף חברה וקהילה ו**מיכל דותן לוין**, מנהלת תחום תקשורת בתנועת המושבים

10:30-10:45 **הפסקה קלה**

10:45-12:15 **"מחשבה בוראת מציאות"**: מפגש סדנאי מרגש מאד עם **עינת וייסברט ויפעת רייקמנס**, המביא את סיפורן האישי בהצלחה, תוך התמודדות עם אתגרים לא פשוטים

12:15-13:30 **מופע: "מאיה טולדנו הופכת אולמות".**
מאיה טולדנו, שחקנית ורקדנית ממושב צור משה שבלב השרון, בקטעים מתוך מופע הבידור שלה. **הביקורות משבחות:** "מאיה, אמא לשלושה ילדים וילד (ארוך כמו אנטנה אבל לא קולט...), במופע בידור וירטואוזי, אנרגטי ואינטיליגנטי (ועוד כמה מילים ארוכות) שיפיל אתכם מצחוק, ינפץ סטיגמות וייתן לכם השראה להגשים חלומות!"

13:30-14:00 **משוב וסיכומים**

14:00 **ארוחת צהריים ופיזור**

* הזכות לשינויים שמורה.

תנועת המושבים בישראל

בית שמאי

עומר גנות והדר מירום

office@ganot.co.il

כדאי להצטרף להחלטה 1155 (לשעבר 979)?

בשני מושבים מתנסים ביישום החלטת ממ"י על פיצול נחלת המגורים. אם וכאשר ההחלטה תוחל על כל הארץ, לבעלי נחלות תהיה אפשרות לבחון את כדאיותה להורשת הקרקע לילדים

מחירי הנדל"ן הגבוהים בישראל, כמו גם המחסור במגרשי מגורים המיועדים לבנייה צמודת קרקע (בעיקר במרכז הארץ), הפכו את הנחלה החקלאית במושב למוצר אטרקטיבי, שבו חפצים יורשים עתידיים רבים.

בעלי נחלות חקלאיות המבקשים להגדיר כיום את אשר יורישו לילדיהם מתקשים להחליט כיצד ולמי יורישו את נחלתם, אשר לעתים מהווה מרכיב מרכזי בשווי הירושה. בעת ההכרעה בשאלה חשובה זו, יש להתחשב במשמעויות הכספיות של החלטה 1155 של מועצת מקרקעי ישראל (לשעבר החלטה 979), ובאפשרויות הגלומות ביישומה, על מנת לקבל החלטה מושכלת על חלוקת הירושה.

החלטה זו תאפשר בעתיד, למי שיבחר להצטרף אליה, לפצל מגרש מגורים מהשטח הצהוב (השטח המיועד למגורים בנחלה) בתמורה לתשלום בשיעור 29.25% משווי המגרש המפוצל.

פיצול המגרש מתאפשר במילוי מספר תנאים המוגדרים בהחלטה וביניהם: רישום חלקה א' בנחלה בלשכת רישום המקרקעין, הסדרת השימוש החורג בנחלה ותשלום בשיעור 3.75% משווי חלקת המגורים בנחלה עבור היוון זכויות בנייה על שטח שגודלו 375 מטרים רבועים (בפועל, ההחלטה טרם מיושמת ובימים אלו מתבצע "פיילוט" בשני מושבים, אומץ וקדרון, המיועד לבחון את אופן יישום ההחלטה).

אומנם גם טרם אישור ההחלטה התאפשר לפצל מגרש מגורים מנחלה חקלאית (לפי הוראת אגף חקלאי מספר 62), אולם הליך זה היה יקר באופן משמעותי, וכלל תשלום גבוה בשיעור 91% משווי מגרש המגורים המפוצל.

במקרים רבים, התשלום הרב מנע את פיצול הנחלה ואת חלוקתה בין היורשים ואף גרם להתמשכות ההליכים והדיונים בעניין חלוקת הירושה. כשתיושם החלטה 1155 בשאר מושבי הארץ, יוכלו בעלי נחלות לפצל מגרש מגורים מנחלתם תמורת תשלום נמוך באופן משמעותי ממה שנדרש בעבר ובכך עשויה ההחלטה לסייע באופן חלוקת הנחלה בין היורשים, בכפוף לאפשרויות הניצול השונות הקבועות בהחלטה. כמו כן, התשלומים הנדרשים לביצוע המהלך, לרבות עלות ההצטרפות להחלטה ועלויות הפיצול, עשויים לעזור באיזון הנדרש בעת חלוקת הירושה בין מספר יורשים.

במספר מקרים נמצא, כי שווי הנחלה נטו, לאחר פיצול מגרש מגורים, בהפחתת עלות פיצול המגרש, דומה לשווי המגרש המפוצל. יש לזכור, שהליך פיצול מגרש מגורים מנחלה מחייב ביצוע הליך תכנוני מקדים, שמאפשר את פיצול המגרש על ידי הכנת תכנית בניין עיר (תב"ע), תשלום היטל השבחה וכן את הסדרת השימושים החורגים בנחלה, ככל שקיימים.

אופן הסדרת השימוש החורג בנחלה עלול להיות יקר ותלוי, בין השאר, בסוג השימוש החורג, משך השימוש וכיוצא בזה. לכן, על מנת לבחון את הכדאיות בהצטרפות להחלטה ואת האפשרויות הקיימות בהסדרי הירושה, מומלץ לבחון את עלויות המהלך והסדרת השימושים, את מספר היורשים ומשתנים נוספים.

הכותבים, שמאי מקרקעין ממשרד "גנות נדל"ן", עוסקים במגזר הכפרי. המידע כללי בלבד ואינו מהווה חוות דעת או ייעוץ מומחים.

בית במושב. בימים אלו מתבצע "פיילוט" בשני מושבים, אומץ וקדרון

צילום: יהודה בן יחח

איפה הכסף?

עו"ד שניר שער,
רו"ח ועו"ד אביגדור ליבוביץ

dror.maariv@gmail.com

האוצר שנשכח בקופה

רשויות המס לא יפנו למוכר נחלה ש"שכח" לבקש ניכוי של מע"מ בגין דמי הסכמה מתשלום מס השבח, ובקופת המדינה ייוותר כסף רב אשר השייך לבעל הנחלה כדין

במסגרת נטל המסים הכבד הרובץ על בעלי הנחלות במכירת נחלה, נתקלים בעלי הנחלות במונחים חדשים שלא היו מוכרים להם לפני שהתכוונו למכור את הנחלה. פעמים רבות ומתוך חוסר ידע, הם מופתעים לגלות כי נתח גדול מסכום התמורה עובר לקופת המדינה.

תכנון מס מקדים למכירת הנחלה חשוב לבחירה בדרך הנכונה, שתותיר בידי בעל הנחלה את התמורה המיטבית, אשר תאפשר לו לחיות בכבוד לשארית ימיו ואף להותיר ירושה לילדיו. ברשימה זו, נבקש לדון בסוגיה שרבים אינם מכירים: "מע"מ בגין דמי ההסכמה המוכר בניכוי ממס השבח".

במסגרת תכנוני המס וההתנהלות מול רשויות מיסוי מקרקעין ורשות מקרקעי ישראל (רמ"י), יש לשים לב היטב להוראות החוק הרלוונטיות, שכן בשיטה הנוהגת כיום, רשויות המס לא יפנו לבעל הנחלה במקום שבו "שכח" לבקש השבה של כספים המגיעים לו במסגרת ביצוע העסקה, ובקופת המדינה ייוותר כסף רב אשר השייך לבעל הנחלה כדין, וחבל שכך.

כידוע, במכירת נחלה קיים מרכיב מס עיקרי המשולם לרשות מקרקעי ישראל ושיעורו שליש מהסכום בצירוף מס ערך מוסף, בגין עליית ערך הקרקע, ממועד הרכישה ועד מועד מכירת הנחלה. תשלום זה נקרא "דמי הסכמה" והוא נאמד במאות אלפים ובמיליוני שקלים.

במסגרת הניכויים המותרים במס שבח, חשוב לשים לב להשפעת מרכיב המע"מ הכלול בדמי ההסכמה על גובה מס השבח המשולם על ידי בעלי הנחלות לאוצר המדינה. נסביר במה דברים אמורים. ככלל, בעת מכירת נחלה יש שלוש יחידות כלכליות: אחת, בית המגורים שמכירתו עשויה להיות פטורה ממס שבח; שנייה, מרכיב זכויות הבנייה; שלישית, מרכיב החלק החקלאי.

יש לחלק את תשלום דמי ההסכמה לרמ"י בין מרכיב החלק הפטור ממס שבח (בית המגורים) ובין המרכיבים השני והשלישי (זכויות הבנייה והחלק החקלאי) החייבים במס שבח. נבקש להסב את תשומת הלב לעובדה, כי יש משרדי מיסוי מקרקעין שאינם מתירים את חלק המע"מ הכלול בדמי ההסכמה בניכוי מהשבח של מרכיב זכויות הבנייה והחלק החקלאי, באופן אוטומטי, בטענה כי המוכר זכאי לנכות את מס התשומות הכלול בחשבונית המס שהוצאה על ידי רמ"י ומכאן, שאין מקום להתירו שוב בניכוי בעת חישוב השבח שצמח ממכירת זכויות הבנייה והחלק החקלאי.

על פניה, טענה זו "שובה את הלב", אולם כפי שיוסבר להלן טענה זו אינה נכונה תמיד. ראשית נסביר, כי רמ"י היא "עוסק" לצורכי מע"מ ומכאן, שבגין תשלום דמי ההסכמה יש חבות במע"מ. במרבית המקרים, המוכר אינו "עוסק" לצורכי מע"מ, ולכן אינו זכאי כלל לנכות את מס התשומות בגין מרכיב המע"מ הכלול בחשבונית המס שהנפיק רמ"י בגין תשלום דמי ההסכמה. בנוסף, גם אם המוכר הוא "עוסק", הרי שרק מכירת החלק החקלאי חייבת במע"מ ורק כנגדה אפשר לנכות את מס התשומות.

בכל מקרה, החלק של מכירת זכויות הבנייה אינו חייב במע"מ בידי המוכר (גם אם הוא "עוסק" לצורכי מע"מ, הואיל וזכויות הבנייה נחשבות כרכוש פרטי בידי המוכר ומכירתן אינה חייבת במע"מ). לכן, גם במקרה זה יש להתיר לו בניכוי מהשבח את מרכיב המע"מ הכלול בדמי ההסכמה בגין מרכיב זכויות הבנייה.

להלן דוגמה מהחיים לשם המחשה: נחלה במרכז הארץ נמכרה בעשרה מיליון שקלים. מרכיב בית המגורים הפטור ממס שבח מסתכם בשישה מיליוני שקלים. מרכיב זכויות הבנייה והחלק החקלאי החייב במס שבח סכומם ארבעה מיליוני שקלים. תשלום דמי הסכמה למינהל הוא שלושה וחצי מיליוני שקלים, כולל מע"מ. חלק המע"מ בתשלום דמי ההסכמה מסתכם ב–533 אלף שקלים.

המוכר אינו "עוסק" לצורכי מע"מ. הנחלה נרכשה בשנת 1962. מרכיב המע"מ שיש להתירו בניכוי מהשבח (ושרשויות מיסוי מקרקעין נוטות שלא להתיר אותו בניכוי) הוא 213 אלף ו–200 שקלים, לפי החישוב הבא: 533 אלף שקלים (סכום המע"מ) כפול 40% (מרכיב החלק החייב במס שבח), ומס השבח שנחסך בגין סכום המע"מ הוא 85 אלף שקלים בקירוב, לפי החישוב הבא: 42% (שיעור מס השבח במקרה זה) כפול 213 אלף ו–200 שקלים, סכום המע"מ.

במקרים רבים, לאחר טיפול מול רשויות המס הושבו לבעלי הנחלות עשרות אלפי שקלים לפי דרישתם. לכן מומלץ, כי בעלי הנחלות יבחנו את השומות שהוצאו להם במסגרת ביצוע העסקאות, על מנת לקבל את הכסף השייך להם, אבל מונח בקופת המדינה.

הכותבים עוסקים במיסוי ובאגודות שיתופיות

מירי דג

machita106@gmail.com

קדחת המשחק

לרוב, המשחק הפופולארי בעולם הוא נחלתם של גברים. על הקשר ביניהם לכדורגל נכתב כבר רבות, אבל מה עם הקשר של נשים לכדורגל? אז הנה, אני מודה כאן שגם אני נגועה קצת בחיידק

כמו שהבטחתי לחקלאי שלי ולכם, אני סוטה מהנושא המרכזי של חיינו כרגע לטובת נושא אחר, שבימים רגילים תופס נתח חשוב ממה־לך יומנו – כדורגל. תשאלו, ואולי אף בצדק, כדורגל כמהות? כן. עבור אנשים מסוימים שאני מכירה זהו מרכז חייהם, האור בעיניהם, מושא תשוקתם. באופן לא־מקרי, כל האנשים הקצת מוזרים האלו הם גברים (לפחות אלו שאני מכירה), ואחד מהם אני מכירה אף היטב ורוחשת לו חיבה יתרה – בני הצעיר.

נכון שיש זמרים שאומרים עליהם שלפ־ני שהם דיברו הם שרו? ורקדנים שעוד לפני שלמדו ללכת כבר רקדו? אני מאמינה לכך, מכיוון שהבן שלי כזה. הוא קם בבוקר ובועט כדור לכיוון השירותים, משם הלאה – מצחצח שיניו? מכדרר, אוכל? מכדרר, הולכים לטיול בכפר? החבר הכי טוב שלו, הכדור, בא אתנו. לומדים למבחן למתמטיקה? קל יותר לפתור בעיות מילוליות כשבועטים בכדור תוך כדי... זהו מרכז חייו.

כריסטיאנו רונאלדו. כשהוא מוריד חולצה אחרי גול, כל רגע של צפייה כדאי

צילום: EPA

כשאני אומרת לו שהיה מוכר אותי תמורת כדורגל, הוא לא מכחיש זאת. הוא חי ונושם כדורגל וגם משחק בליגת ילדים כבר מספר שנים. אם יש משהו שהוא אינו מוכן לוותר עליו זה אימון כדורגל. כדורגל דוחה (כמעט) כל דבר אחר. עבורו, ללכת לישון בלילה היה תמיד משימה לא־נעימה, שכדאי לדחות לעוד כמה שעות, בטח ובטח בערב שבת, אבל המש־חקים שלו בליגה מתחילים לרוב בשעה מוק־דמת בשבת, לכן הוא נוהג באחריות ששמורה אצלו בעיקר לנושא זה ופורש למיטתו.

לי זה אומר לעתים, שאני צריכה לקום בשבת בשעות לא־שפויות כדי להקפיץ אותו למגרש, במקום להסתובב לצד השני ולחלום עוד כמה חלומות שמתאימים לשבת בבוקר (הדברים שאנחנו מוכנים לעשות עבור ילדינו...).

בזכות הצעיר, החקלאי שלי פוקד את מג־רשי הכדורגל כל שבת, מצויד ברוח מעודדת ובאג'נדה קרבית. לפעמים, גם אני מצטרפת ומשתאה אל מול החוויה האנתרופולוגית שאני עדה לה. הכדורגל דווקא אחלה ואני נהנית מהמשחק, אבל ההורים (95% מהם אבות) הם סיפור אחר: בשאר ימות השבוע הם אנשים שקולים וחיוביים למדי, נתלים על הגדרות, מקללים את האימ־אימא של השופט (חובתם הבסיסית של כל האוהדים), קוטלים את מצב הדשא, מבקרים החלטות של מאמן הקבוצה, וגם לאמו של מאמן הקבוצה הירי־בה הם לא מחמיאים. כמה תשוקה, אגרסיה, התלהבות ושמחה מוציא מהם המשחק הזה. וזאת לא בדיוק ליגת האלופות, "כולה" ליגת ילדים. אם אשאל אותם לפשר התנהגותם, יביטו בי במבט מתנשא ויענו לי "ככה זה, מה השאלה בכלל?", שכדורגל הוא הערוץ שדרכו הם חווים התפרצות רגשות אמתית.

חיים שפירא, בספר הנפלא והמהנה שלו "על הדברים החשובים באמת", שואל: "מה גורם לגברים אושר?". הדבר הראשון שגורם להם אושר הוא די ברור, וכן, אתם צודקים, זה בדי־וק מה שאתם חושבים... וכמה שיותר – יותר טוב, ואין המוסיף גורע וכיו"ב...

שפירא מספר על כנס שנערך לכבוד אדם מפורסם שהוזמן אליו, ובו נשא הרצאה על "פו הדב פוגש את וודי אלן". כוונתו של שפירא הייתה לנסות לברר מהם רגעי האושר של הגברים הישראלים. לצורך הבירור, הוא שלף פתק מבין ערמת פתקים שהביא עמו מראש ועליו היה כתוב כך: "הרגע המאושר בחיי היה כשאורי מלמיליאן הכניס ב־1974 גול ובית"ר ירושלים ניצחו את מכבי ת"א 1:2". שפירא התכוון לקפל את הפתק, לזרוק הערה צינית ולהתבדח קצת על טמטומו של הגבר שכתב את זה כרגע המאושר בחייו, אבל אז קפץ האדם שלכבודו נאספו משתתפי הכינוס וקרא: "זה היה ב־1976 ולא ב־1974, וזהו גם הרגע המאושר בחיי... זה היה פשוט מדהים", והמשיך והפליג בתיאור גרנדיוזי של האירוע ושל אורי מלמיליאן. הבנתם?

אומנם הצעיר שלי לא חגג 14 עדיין, אבל אין ספק שמבחינתו, רגע השיא בחייו היה משחק הכדורגל בין ריאל מדריד למנצ'סטר יונייטד ב"אולד טראפורד" שבמנצ'סטר. לא סתם קוראים האוהדים "יש אלוהים" אחרי שהקבוצה שלהם מבקיעה גול, כי מהם חוקי הטבע או קריעת ים סוף לעומת ההוכחה הברורה הזאת לאלוהות?

על הקשר בין גברים לכדורגל נכתב כבר רבות. ובאמת, קטונתי מלדון בנושא זה, אבל מה עם הקשר של נשים לכדורגל? ובכלל, מה לאישה ולכדורגל? האם הכדורגל לא אמור להיות בין "הפרות הקדושות" שבהן אסור לנ־שים לגעת? היכל הקודש של הגברים? תכלס, אולי חלק מהגברים יתקוממו על כך שגם המעוז הזה לא נותר בלעדי להם. צודקים, אבל מה אכפת לי? אז הנה, אני מודה כאן שגם אני נגועה קצת בחיידק.

אני לא מתיימרת אפילו להשוות את רמת העניין שלי בכדורגל לזו של הגברים בחיי, אבל איני מדירה את רגליי ממנו. בתחילה, חליתי בשפעת כדורגל קלילה, שבה נדבקתי כי חש־בתי שכאם חשוב שאהיה מעורבת בכל תחומי החיים של ילדיי האהובים. המחלה התבטאה גם בנקיטת צעדים מעשיים, ומהר מאוד התסמינים התחזקו ומצאתי את עצמי מבלה את שעות אחר הצהריים בשער הכדורגל בחצר, מצווחת כיל־דה קטנה בכל פעם שהכדור היה מתקרב אליי. מודה, הייתי שוערת כושלת!

אחר כך, הילד התמקצע והצטרף לליגה וביי־ליתי את השבתות צועקת מהטריבונות "יאל־לה מכבי"... ואז, פתאום, מצאתי את עצמי מבלה בערבים מול הטלוויזיה, צופה במשחק כדורגל שבו אף אחד מהשחקנים אינו הילד שלי (הנה ירד לטמיון התירוץ האימהי שלי...). לאחרונה, אפילו ביטלתי בילוי עם חברה, כי נזכרתי שיש באותו ערב "סופר קלאסיקו" (עדכון למי שטרם נדבקה במחלה – משחק בין שתי הגדולות של הליגה הספרדית, ריאל מדריד וברצלונה). נוכחותי בסלון הביתי היי־תה הכרחית, מבחינתי (זו אינה סיבה בשבילי לצפות במשחק, אבל לחזות ברונאלדו מוריד חולצה אחרי שהבקיע גול מצדיק כל רגע של צפייה).

אני תמיד אומרת לבן שלי, שגם אם הוא יפסיק לשחק כדורגל ("אימא, תפסיקי לדבר שטויות..."), הרי אני מקווה שתמיד הוא ייש־אר אוהד של הספורט הזה, כי באמת נראה לי שהדבר מכניס עניין, שמחה, עצב, דרמה והת־להבות לחיי האוהדים.

תמיד יש סטיגמות על כדורגלנים, פגשנו אחת מהן לפני כשנה כשכאב לבן שלי הקרסול והלכנו לאורטופד. אחרי שהסביר לבני הצעיר שכאב הוא חלק מלתי נפרד מחייו ככדורגלן, הרופא שאל אותו: "תגיד, אתה נראה לי ילד אינטליגנט. לא כל הכדורגלנים אמורים לה־יות טיפשים?".

"כן", רציתי לומר לו, "ולא כל הרופאים אמורים להיות חכמים?"...

שיא ישראלי

צילום: מוטי יונגר

התערוכה השנתית החמישית לטכנולוגיה חקלאית, מים ואנרגיה מתחדשת הבליטה את המובילות הטכנולוגית ואת הישגיה המרשימים של החקלאות הישראלית. כ-8,000 מבקרים פקדו את תערוכת "יבול שיא" בשבוע שעבר בגן הלאומי מעיין חרוד ונחשפו למיטב החידושים, הטכנולוגיה, הכלים החקלאיים ולמחאת הדבוראים נגד הרפורמה של משרד החקלאות

אבי אובליגנהרץ * צילומים: מרים צחי

"ב-30 השנים הבאות, על ישראל לנצל את הביקוש העולמי לטכנולוגיות מתקדמות בתחום החקלאות. אינני משלה את עצמי, כי נוכל להפוך לאסם התבואה של העולם בשל המחסור בשטחים ובמים, אך בהחלט נוכל להפוך ל'אסם הרעיונות'.

"הרעיונות הנועזים, המלהיבים והמקוריים שנפתח כאן ושיותאמו לבעיות הגלובליות – הם אלה שישאו את שמנו ויבטיחו צמיחה ושגשוג כלכלי. המחשבה המקורית, החדשנות והשימוש בטכנולוגיות המתקדמות הביאו את ישראל לעמדה של מובילת הטרנדים העולמית בענף החקלאות", הדגיש שר החקלאות ופיתוח הכפר, יאיר שמיר באיגרת הברכה ששלח למארגני תערוכת "יבול שיא".

התערוכה השנתית החמישית לטכנולוגיה חקלאית, מים ואנרגיה מתחדשת אכן הבליטה את המובילות הטכנולוגית ואת הישגיה המרשימים של החקלאות הישראלית, על כל רבדיה. כ-8,000 המבקרים שפקדו את התערוכה שנערכה בשבוע שעבר בגן הלאומי מעיין חרוד נחשפו למיטב החידושים, הטכנולוגיה, הציוד והכלים החקלאיים באמצעות 100 החברות שהציגו באירוע. היום הוכתר בהצלחה רבה הודות לפעילותם המסורה של מארגניו: עדנה זיו, מנהלת מחלקת "הירוקים" ותערוכת "יבול שיא", ויורם טביבי, מנהל הירחון "יבול שיא", מקבוצת תכלת תקשורת.

כמיטב המסורת, גם הפעם נחשף יבול נכבד של טכנולוגיות וכלים חקלאיים חדשים. חברת ב.א. למיכון תוצרת חקלאית הציגה לראשונה את ה"טורנדו P-100", מנערת לשקדים ולזיתים לשמן תוצרת Berardinucci האיטלקית. המנערת מיועדת למגזר הגדול הקיבוצי ולמגזר הקטן המושבי כאחד. כאשר היא מופעלת על שטח שגודלו 1000 דונם, המנערת עובדת בהנעה עצמית משני צדי העץ ועגלת איסוף בצד המאספת. שלושה אנשים בלבד נדרשים להפעילה והספקה הוא 1000 עצים ליום. במגזר המושבי, לעומת זאת, הספק המנערת עומד על 400 עצים ליום ונדרשים שבעה אנשים להפעילה. בישראל פועלות כיום 74 מנערות ולדברי יוסי ארבסמן, מנכ"ל החברה, הם מעסיקים חמישה עובדים קבועים, שבעה עובדים מתאילנד ובעונות המסיק והקטיף כ-75 עובדים זמניים.

ה"רב מכל" של Darmec האיטלקית ואשר מיובא על ידי משק עפרוני – הדרי העמק, הותאם במיוחד לתנאי הארץ באמצעות ייעוץ מקצועי של דרור פנקס מחברת אגרו תמיר והמחלקה למיכון בשירות ההדרכה והמקצוע (שה"מ) במשרד החקלאות. האב-טיפוס, שרכישתו התאפשרה בעזרת מימון של מינהל ההשקעות במשרד הממשלתי, ממונע עצמאית בעזרת מנוע פרקינס 60 כוח סוס ובעל שלושה מצבי היגוי.

פלטפורמת הנהג ניתנת לסיבוב של 180 מעלות כדי למנוע נסיעה במבט לאחור, וכוללת גם מסך טלוויזיה המחובר למצלמה בקדמת הכלי, המאפשרת שדה ראייה מלא גם כשהכלי מועמס. ה"רב מכל" יכול לשנע ארבעה-חמישה מכלים מלאים וכ-12-15 מכלים ריקים, בהתאם לדגם. המבנה המיוחד שלו מאפשר הובלת הפרי ללא פגיעה מכאנית הנגרמת לרוב מקפיצת המכל במזלג אחורי. בנוסף, לכלי, שעושה את עבודתם של שלושה-ארבעה טרקטורים ויידוע בבטיחותו לסביבת העבודה, חלוקת משקל נכונה וצמיגים ייחודיים המונעים פגיעה בקרקע ועבירות גבוהה גם בתנאי חורף קשים באדמה כבדה.

מלגזת השדה Maximal היא מלגזה חזקה וקומפקטית, בעלת מערכת הינע דו-גלגלי, אשר נבנתה לעבודה בתנאי שטח קשים. המלגזה משווקת על-ידי חברת רם-אפ ומצוידת במנוע ארבעה צילינדרים Yanmar, החסכוני בסולר ועומד בכל תקני הסביבה של EPA. הגודל הקומפקטי ומבנה המלגזה מאפשרים למפעיל ראות טובה יותר. בסיס הגלגלים הקצר מאפשר רדיוס פנייה גדול ומדויק המאפשר תמרון באזורי עבודה צפופים או מוגבלים.

ה-Maximal תוכננה במיוחד עבור ענפי החקלאות השונים וניחנה בניידות וביציבות מעולות על קרקע משובשת, עם או ללא מטען. תא המפעיל מצויד בשיכוך זעזועים מגומי המקטין את רעידות המלגזה במידה רבה ומאפשר נסיעה חלקה יותר בתנאי קרקע קשים והפחתת עייפות המפעיל.

בין כל המציגים בלט ביתן שהורכב מכוורות ומעליהן כרזות ענק, שבהן נכתב: "אין דבורים אין מזון". המציגים לבשו וחילקו חולצות וכובעים עם הכיתוב "אין דבורים אין חקלאות". ההשתתפות בתערוכה הייתה יריית הפתיחה במאבק של ארגון הדבוראים ברפורמה שמוביל משרד החקלאות, אשר מנסה לטענתם, להשתלט על ענף הדבש, באופן חד-צדדי. לדברי נציגי הארגון, המהלך יוביל, בסופו של דבר, להרס ענף הדבורים ולחיסול האבקת גידולים חקלאיים, שכן אם לא תתקיים האבקה ורעיית דבורים מוסדרת, בעוד מספר שנים מחירם של פירות וירקות יהיה כה גבוה, שיהיה מזון רק לעשירים.

ראשי הארגונים החקלאיים וחברי השדולה החקלאית בכנסת, שנכחו באירוע, הביעו את תמיכתם במאבק הדבוראים, וביניהם: ח"כ עומר בר לב (עבודה), יו"ר התאחדות חקלאי ישראל אבשלום "אבו" וילן, מנכ"ל ארגון מגדלי הפירות ביש־ראל איציק כהן, מזכ"ל תנועת המושבים

מחאת הדבוראים. "אין דבורים אין מזון", "אין דבורים אין חקלאות"
צילום: תקשורות יעל שביט

מאיר צור, מזכ"ל תנועת האיחוד החקל־אי עו"ד דודו קוכמן ואחרים.

"תפוקת החקלאות הישראלית הסתכ־מה אשתקד ב–29 מיליארד שקל, לכן בכל הפרמטרים החקלאות היא סיפור הצלחה. אין שום סיבה שננהג בבכיינות ובמסכנות. אנחנו, בגדול, צריכים לשדר את סיפור ההצלחה שלנו", קרא אבו וילן לעמיתיו לפאנל "חקלאות ההיי־טק בעידן המשבר המזון", אשר הפגיש את חברי השדולה החקלאית בכנסת עם בכירי הארגונים החקלאיים. פאנל נוסף במסגרת התערוכה הוקדש לפער התיווך במכירת תוצרת חקלאית אשר נותן את אותותיו בחקלאים המקומיים ומעיב על רווחיהם.

אחת הבעיות הקשות עמה מתמודדים כיום חקלאים חברי מושבים היא עיגון הזכויות בקרקע המיועדת למגורי־הם והסדרת מגורי עובדים זרים. חברת "מבט מושבים" יזמה כנס שבין משתת־פיו היו מנכ"ל החברה יוגב שריד ויו"ר אגף קרקעות ואגודות שיתופיות בתנו־עת המושבים, עו"ד עמית יפרח, והם דנו בנושאים אלה.

עו"ד יפרח עדכן את הנוכחים בהצ־עת ההחלטה שעמדה לקבל באותו יום (6.11.13) מועצת מקרקעי ישראל, הנוג־עת להארכת חוזי החכירה של המושבים, הן בחלקות המגורים והן בשטחי האגודה השיתופית, אולם נדחתה בחודש.

על פי ההצעה הנוכחית, חוזי החכירה יתחלקו לשניים: חוזה עם בעל הנחלה על חלקת המגורים (חלקה א') וחוזה עם האגודה השיתופית של המושב אשר תכ־לול את חלקות ב' ו־ג' – דהיינו, השטחים החקלאיים. בשני המקרים, ההסכם יאפ־שר להאריך את תקופת החכירה ל־196 שנה (ארבע תקופות של 49 שנה).

המציאות מלמדת, כי לכל המושבים שהוקמו אחרי קום המדינה אין כלל חוזי חכירה לנחלות, ובאגודה חוזה החכירה מתחדש אחת לשלוש שנים ואין חוזים ישירים, אלא חוזים מול האגודה, ולכן צפויה החלטה של ממ"י, שנדחתה בחודש לישיבה שתתקיים בתחילת חודש דצמ־בר, לעשות סדר.

החתימה על החוזים תאפשר למושבים לא רק לשדרג את מעמדם מול הגוף הממונה אלא ליישם הלכה למעשה את החלטה 979 הנוגעת לכ–410 מושבים וקיבוצים ומאפשרת לכל בעל נחלה במושב להוון את זכותו בקרקע בהתאם למנגנון שנקבע על ידי הרשות. המה־לך יקנה לבעלים אפשרות לפצל מגרש, להשכיר, למכור ולבנות בחלקת המגו־רים.

התערוכה ננעלה בטקס פרידה חגי־גי שערכה מערכת "יבול שיא" מבכירי הממסד החקלאי שפרשו במהלך השנה מתפקידם. מגני הוקרה הוענקו למי שהיה מנכ"ל משרד החקלאות יוסי ישי, למזכיר ארגון מגדלי העופות לשעבר יעקב כהן, למנכ"ל היוצא של התאחדות מגדלי הבקר לחלב יעקב בכר, למנכ"ל ארגון מגדלי פירות שפרש אילן אשל, לאמנון גרינברג, שניהל את תחנת מו"פ ערבה דרומית, למירון סופר, המנהל היוצא של מו"פ דרום, ולד"ר עמרי בונה, לשעבר יו"ר מו"פ צפון, לאילון גדיאל, לשעבר מנהל מו"פ ערבה תיכונה וצפו־נית, ולגרשון אבני, שהיה מנהל מינהל פיתוח קרקע בקק"ל.

"אדם סמית, פרופסור התנ"ך הסקו־טי, כתב בסוף המאה ה–19, ש'תרבות היהודים נתנה לארץ הזאת כל דבר שווה ערך שאי פעם היה לה'", ציין ג'ראלד רפופורט, סמנכ"ל פיתוח עסקי בקבו־צת תכלת תקשורת, מארגנת התערוכה, בנאומו. "כאשר עליתי ארצה לפני שבע שנים, זו הייתה השאיפה שלי: לחיות את הרעיון ההוא, להיות חלק מהמשך התפתחות המדינה, עם וארץ, שניזונים ישירות מהפעולות היום–יומיות של כל איש ואישה הקשורים אליהם.

"לכן, אני שמח שיש לי הזכות לע־מוד כאן, בתוך קהילה שגם מגשימה את התקוות של נביאים וחוזים במשך כל הדורות, וגם מחזקת וממשיכה לבנות, עונה אחרי עונה, מערכת חקלאית–כל־כלית שהיא שדרת קיומנו כאן במדינת ישראל.

"ברצוני להודות לכולכם בשם 'תכלת תקשורת' שהגעתם היום להשתתף ולת־מוך בתערוכה. אנחנו מאמינים שעיתון לא אמור רק להעביר חדשות וכתבות, אלא גם לפעול כאמצעי לביטוי רעיו־נות של הקהילה אותה הוא מייצג. אנחנו גאים לשרת אתכם בתפקיד הזה, ומצפים לעוד הרבה שנים מוצלחות ביחד. מעבר לכל, אני רוצה להביע הערכה ותודה לעדנה זיו ולכל הצוות המוכשר שלה, ולהודיע לכולכם שככל שהתערוכה הזו מרשימה – והיא באמת כן – מה שעד־נה יוצרת באופן יום–יומי ב'תכלת' לא פחות נפלא".

לקראת חתימה

בכנס "מבט מושבים" בתערוכת "יבול שיא" במעיין חרוד נמסרו עדכונים בנושא החלטות ממ"י לגבי זכויות מגורים בנחלה והנחיות לחתימת חוזי חכירה לדורות

טל חביב גליבטר *

עשרות דוכנים מאורגנים למופת עמדו בגן הלאומי מעיין חרוד, לרגלי הגלבוע, וביניהם התאספו אלפי אנשים מזן מיוחד בנוף הישראלי, יש שיאמרו זן הולך ונ־עלם, אך הוא הולך ונעלם כבר 40 שנה לפחות, והוא כאן עדיין: חקלאים, עובדי אדמה, שלא נראו שם כמו אנשים שהול־כים להיעלם.

ביום רביעי האחרון התקיימה תערוכת "יבול שיא" לטכנולוגיה חקלאית, מים ואנרגיה מתחדשת, בפעם החמישית, במיקום מיטבי לקיום תערוכה חקלאית, באחד מאזורי החקלאות הגדולים במדי־נה, אם לא הגדול שבהם.

מארגני התערוכה – ירחון החקלאות "יבול שיא" ושבועוני ההתיישבות, "קו למושב" ו"הזמן הירוק" – דאגו לכל: סדרנים כיוונו את תנועת המכוניות, וכבר בשעה תשע בבוקר החנייה רחבת הידיים במקום החלה להתמלא במהי־רות עם אחוז לא־שגרתי של טנדרים מאובקים, למרות שסגירת צומת נבות עיכבה רבים מהבאים. שעתיים מאוחר יותר, זרם המבקרים בתערוכה לא נפסק, החניות התמלאו עד אפס מקום ומכוניות רבות חנו בשדה הסמוך שהוכשר לכך.

בדוכנים הרבים הציגו עסקים וחברות המייצרים או משווקים תשומות לחק־לאות את מיטב מוצריהם: טרקטורים, טנדרים וטרקטורונים מיובאים, דשנים וחומרי הדברה, מוצרי השקיה, כלים לקטיף, מרססים, מכשירי מדידה, מכ־שירי סינון וטכנולוגיות שונות. מתוך המוצגים היה אפשר להתרשם שישראל נמצאת שוב בחזית הפיתוחים הטכנולו־גיים בתחומי החקלאות.

במקום התקיימה גם הפגנה של מגד־לי הדבורים – הדבוראים, המוחים נגד תכנית של משרד החקלאות להגביר התחרותיות בענף הדבש, שלטענתם עשויה לחסל את הענף. באוהל נפרד התקיימו מספר כנסים במשך היום, וה־ראשון שבהם היה כנס של חברת "מבט מושבים", בנושא הדרך למימוש זכויות המגורים בנחלות במושבים.

החלטת מינהל 979

עו"ד עמית יפרח, יו"ר אגף קרקעות ואגו"ש בתנועת המושבים, אמר בכנס שעסק במימוש זכויות המגורים בנחלות ובמושבים: "החלטה 979 באה להסדיר את מערכת היחסים בין בעלי הנחלות לבין מינהל מקרקעי ישראל (ממ"י). בכל המושבים שהוקמו אחרי קום המדינה, טרם נחתמו חוזי חכירה בין בעלי הנח־לות לבין המינהל.

"המטרה שלנו, לקחת את כל משבצות היישו־בים ממצב של ברי רשות וחוזה מתחדש פעם בכמה שנים, לכך שנהיה בעלי חוזי חכירה ישירים וכל משבצות המושבים יי־רשמו בטאבו. היום (יום הכנס, ט"ח) מתכנסת מועצת מקרקעי ישראל ואמורה לאשר את חוזי החכירה שייחתמו בין בעלי הנחלות ובין האגו־דות לבין ממ"י". כפי שהתברר מאוחר יותר, דחתה מועצת מקרקעי ישראל את החלטתה בנושא בחודש ימים.

עו"ד יפרח. המושבים יירשמו בטאבו

מה בעצם אומרת החלטה 979? "מרגע שיהיו חוזי חכירה, תינתן לבעל הנחלה אפשרות להוון את חלקת המגורים (ההח־לטה על היוון היא וולונטרית ואינה מח־ייבת)", הסביר עו"ד יפרח. "ערכי ההיוון נקבעו בהחלטה – התשלום כפוף להנחות אזור: באזור קו עימות – 3.75% מערך חלקת המגורים; באזורי עדיפות לאומית א' – 11%; באזורי עדיפות לאומית ב' – 17%. באזור מרכז הארץ וכל מקום שאינו אזור עדיפות לאומית – 33%. זה גובה התשלום שנקבע להיוון חלקת המגורים במושב".

נקבע שגודל חלקת המגורים יהיה עד שני דונמים וחצי. יפרח מפרט: "על פי קביעת המינהל, זכויות המגורים והתע־סוקה במושבים יתרכזו לכל היותר עד 2.5 דונם. באזורי עדיפות לאומית, כאשר יש שטח רציף והשטח הצהוב קטן מ–2.5 דונם, יהיה ניתן להגדיל במושבים אלו עד ל–2.5 דונם. אנו מנסים להביא תיקון להחלטה, שגם במרכז הארץ ניתן יהיה להגדיל את חלקת המגורים ל–2.5 במק־רים בהם היא קטנה יותר.

"לגבי הזכויות שיש לנו כיום (לפני 979): כיום, זכויות המגורים והתעסו־קה במושב הן 2.5 יחי־דות דיור והוכחת רצף בין–דורי. זאת אומרת, שחייב להיות דור שלי־שי נשוי בנחלה, כדי שממ"י יאשר לבעל נחלה לבנות את הבית השלישי.

"המטראז' שניתן לב־נות בנחלה בממוצע במועצות האזוריות זה עד 450 מ"ר, כאשר ממ"י נותן פטור מדמי היתר ל–375 מ"ר הרא־שונים. בעל נחלה הבונה 160 מ"ר בית ראשון, 160 מ"ר בית שני, ו–55 מ"ר בית שלישי, לא משלם למדינה דמי היתר, אלא אם יעבור את ה–375 מ"ר".

יפרח פירט את מצב זכויות הבנייה למגורים, אפשרויות התעסוקה, שאי־נה חקלאית, חשובות לא פחות: "פל"ח (פעילות לא–חקלאית) אושרה לפני שנתיים בהחלטה 1101, שאומרת: בעל נחלה במושב יכול לעשות פעילות לא–חקלאית במשק שלו, בשטח עד 500 מ"ר, בתוך ה–2.5 דונם (השטח הצהוב), בעלות היוון של 91% (תשלום מלא).

"לגבי הנחות אזורי עדיפות בפל"ח: כאשר מדובר בתיירות כפרית, יש זכ־אות להנחות אזורי עדיפות א' – כלו־מר, תשלם על צימרים באזור עדיפות א' 11%, אולם אם מדובר במה שאינו תיי־רות כפרית, כמו גלריה או סטודיו, תהיה חייב בתשלום מלא – 91% – גם באזור עדיפות".

השימוש בשטח לפל"ח מוגבל לשי־מוש של בעל הנחלה בלבד, ללא אפ־שרות השכרה, כפי שקבע בג"צ, שאסר גם על שותפות. עד כאן ה"מקל", עו"ד יפרח מציג את ה"גזר", ההקלה היחידה: "אפשר לאפשר פעילות לא–חקלאית לילד שלך המתגורר בנחלה". כך, במס־גרת שניים וחצי הדונמים, ההחלטה מש־פרת את המצב הקיים, של שתיים וחצי יחידות דיור, ומאפשרת שלושה בתים, ללא הוכחת רצף בין–דורי.

בעלי הנחלות מקבלים הקלה נוספת שעשויה לעזור מאוד לתושבי מרכז הארץ. "היות וממ"י הבין שעלות היוון של 33% היא כבדה מאוד, בעיקר במרכז הארץ", מסביר יפרח, "הוא החליט לאפ־שר לבעל נחלה לא לשלם את כל ה–33% כשהוא נכנס להחלטה, אלא ישלם 3.75% בלבד ויקבל סל זכויות מסוים, לא כמו בהיוון מושלם, אבל עדיין חלק מהזכו־יות, ורק אם ימכור הנחלה בעתיד, יצט־רך להשלים ל–33%".

עורך הדין מדגיש את היתרונות שבהנחה המוצעת למוכרים ובהחלטה כולה: "מרגע שאדם שילם 3.75% ונכנס ל–979, אינו צריך להוכיח בן ממשיך או נכד ממשיך כשבונה בית. בכך ניתנת לנו הגמישות לבנות מספר בתים יותר גדול, וגם החרות מתי לבנות אותם.

"הדבר המשמעותי ביותר בהחלטה הוא נושא פיצול נחלה. העובדה שהנחלה אינה ניתנת לפיצול יוצרת להורים רבים בעיה קשה משום שאין להם את הכסף לפצות את הילדים האחרים שאינם ממ־שיכים בנחלה. החלטה 979 מאפשרת להפריד בית מהנחלה בעלות של 33% לעומת עלות של 91% כיום. הפיצול מאפשר להעביר מגרש לאחד הילדים (או לצד ג'), והוא יכול להוריש את המגרש

<<<

לילדיו, בלי קשר לבן שקיבל את הנחלה".

כמה פיצולים אפשר לעשות? "ההחלטה אינה קובעת מספר, אלא קובעת קריטריונים לפיצול. ברוב המועצות, סך כל הבנייה למגורים היא 450 מ"ר. זה אומר, שברוב המקומות ניתן לעשות פיצול אחד, משום שצריך לפצל 160 מ"ר ושגם יישאר 160 מ"ר".

המרצה נשאל מן הקהל, "האם יש אפשרות להגדיל את אחוז הבנייה בנחלות?", ומשיב: "במקביל ליישום ההחלטה, תהיה היערכות תכנונית. תהיה, לדעתי, אפשרות ליישובים, בתיאום עם המועצה האזורית, להגדיל את מטראז' הבנייה ל–500 מ"ר או ל–600 מ"ר".

לסיום, עו"ד יפרח נותן עצה לכל בעלי הנחלות באזורי עדיפות: "עדיף לכם לשלם כעת את האחוז שנדרש מכם ולסיים את העניין. מחירן של הנחלות ילך ויעלה, ולכן כדאי לנצל עכשיו את ההטבה של אחוזי התשלום המופחתים".

הכנה לחתימה

הדובר השני בכנס הוא יוגב שריד, מנכ"ל "מבט מושבים", שהוקמה לפני שנה וחצי על ידי תנועת המושבים וברית פיקוח במטרה ליישם את החלטות ממ"י, בדגש על החלטה 979.

שריד מתאר את התהליך שישתלשל מרגע שממ"י תקבל החלטה: "שלב א' – תשתית תכנונית: כל אגודה צריכה להכין תשתית תכנונית על מנת לעמוד בהחלטה; שלב ב' – חתימת החוזים על בסיס החלטה 823. לא צריך לשלם על זה כלום, כל חבר חותם על כל חלקה א' שלו. במושב עצמו יהיו לנו שלושה או ארבעה סוגי חוזים.

"החוזה הראשון: בעל נחלה חותם על חלקה א', חוזה ל–49 שנה כפול ארבע תקופות (196 שנים). על כל חלקה א', לא רק על חלקת המגורים. החוזה השני: האגודה חותמת על חלקות ב' ו–ג' גם חוזה חכירה לדורות, 49 שנה. החוזה השלישי: חברי מושבים שיש (אצלם) בעיות גבולות ולא הגיעו להסדרה, או מושבים שלא הגיעו להסדרה של הורשה, כלומר לא יודעים על שם מי רשום המשק – הם יחתמו על חוזה אחר, חוזה בר–רשות כמו שיש היום, חוזה זמני. אחרי חתימת החוזים, כל חבר שירצה ייכנס לשלב הראשון של 979, ומי שירצה ייכנס גם לשלב השני, של עיגון הנחלה או הפיצול.

"לאגודה יש אחריות לעשות מספר דברים עוד היום בנושא התשתית התכנונית. הדבר הראשון והחשוב ביותר: בחינת התצ"ר (תכנית לצורכי רישום). רובנו עשינו זאת משנות ה–70' דרך מרכז המשבצות".

שריד מסביר שמי שלא סיים את התצ"ר בחמש השנים האחרונות יחויב בבחינת התצ"ר באמצעות השוואת צילום אוויר, המראה את הקיים בנחלה, עם הרישום בטאבו. בדרך זו ייראו החריגות. "אם יש חריגות מבנים, אנו צריכים לתת פתרון עד רמת שינוי התצ"ר. צריך להגיע להסכמה בין שני השכנים, כי ללא הסכמה, זה לא יצליח. את ההחלטה צריך לממש מהר, משום שמי שיישאר עם בעיות לא יוכל לחתום על חוזה החכירה לדורות בזמן שכבר ניתן לחתום עליו".

לשאלה מהקהל, "האם הוועד יכול לכפות הסדר?", הוא משיב: "לא. מדובר על שינוי בטאבו וצריך את הסכמת שני הצדדים".

משימה נוספת ש"מבט משבים" נטלה על עצמה היא סימון השטחים העודפים של המושבים, קרקע שהיא תוספת לתקן שאושר על ידי ועדת הפרוגרמות, מכפלה של מספר נחלות והתקן לנחלה אחת. שריד מדגים זאת על ידי מושב במרכז הארץ שבו יש 80 נחלות ותקן כל אחת הוא 30 דונם. לכן, אם נמצא בבדיקה שהמושב מחזיק ביותר מ–2400 דונם, מכפלת מספר הנחלות בתקן, יש לו שטחים עודפים, והמינהל דורש לסמן אותם לפני חתימת חוזה החכירה לדורות. "חשוב לעשות זאת בצורה חכמה כדי שלמינהל לא תהיה אפשרות לקחת את השטחים הללו בעתיד, אם זה על ידי יצירת כל מיני "איים" וכדומה", מזהיר שריד.

בנוסף על בחינת התצ"ר ועל סימון השטחים העודפים, על המושב לדעת שתמ"א 35 הגדירה את מספר יחידות הדיור שהמושב יכול ליישם. כמו כן, על האגודה להיות אחראית לחריגות בחלקות ב' ולמבנים הציבוריים, כגון סילו שמשמש למטרה אחרת מייעודו המקורי וכדומה, ולהסדירם לפני הכניסה לתהליך.

לאגודה יש דאגות נוספות: לטפל בניתוק של מושבים שלא התנתקו עדיין מהסוכנות או מהחוזה המשולש, על מנת שחוזה החכירה לדורות יוצא לפועל.

שריד. לסיים את התצ"ר

בתחום אחריותו של בעל הנחלה יש ארבע פעולות שעליו לבצע כדי שיוכל לחתום על חוזה החכירה לדורות: הסדרת הגבולות, הסדרת השימושים החורגים, מס רכישה, ריישום זכויות מסודר במינהל, כפי שרשום בפועל באגודה.

שריד מרחיב על תשלום מס רכישה: "החל מ–95' החלו לגבות את מס הרכישה. כאשר חותמים חוזה חכירה לדורות אנו צריכים להביא אישורי מסים מרשות המסים. על מנת שנוכל להביאם, רשות המסים בודקת האם אנו מחויבים במס רכישה. לפי בדיקה שעשינו, כנראה שבשנת 74' היה תשלום מס רכישה מרוכז להתיישבות. לכן, כל מי שלא העביר את משקו משנת 74' ומעלה עד היום לא יהיה מחויב בתשלום מס רכישה. מי שהעביר את המשק בהעברה בין–דורית, גם כן לא יהיה מחויב במס רכישה. לעומת זה, אם בוצעה מכירת משק אחרי 74', ייתכן שכאן מחויבים בתשלום מס רכישה".

לחברי המושבים מציע שריד את פרי שיתוף הפעולה של "מבט" עם בנק לאומי, הלוואות למימון יישום ההחלטות: בניית בית שלישי, פיצול, היוון או פל"ח.

מוֹשַׁב הַשִּׁירָה

עמיר סגל
madorshira@gmail.com

עומק הנפילה

בניגוד להצלחה היחסית של סדרת "כבר" בבחירה ובהוצאת ספרי שירה מצוינים בשנים קודמות, לאחרונה יצאו בה מספר ספרים שעריכתם מרושלת והשירים שבהם סתמיים

המחלה הקשה של השירה העברית בזמן הזה היא הבינוניות. הדיאגנוזה של המחלה הזו מביאה קודם כל אל העצלנות הפשוטה, ואחר כך אל הפוליטיות הממארת של עולם השירה ואל החשש המתמיד של העוסקים בתחום זה מסכסוך עם מי מעמיתיהם. המצב מצער, במיוחד משום שרבים הכישרונות בעולם השירה ורבים המשוררים המצוינים והשירים המעניינים. כל זה מצער, אך נסבל כשהוא קורה בשוליים הרחבים למדי של עולם השירה (וייתכן ששולי עולם השירה הישראלי הם למעשה מרביתו).

הצער גובר כשנופלת שלהבת במה שנתפס כארזים – סדרת "כבר", בהוצאת מוסד ביאליק –

שהצליחו, יחד ולחוד, להיות אחראים לכמה מספרי השירה המוצלחים יותר של השנים האחרונות, ושימשו בית למשוררים מהמצוינים שיש בישראל. סדרה זו פרסמה את ספרה המרגש של ענת זכריה, "בגלל טעות אנוש", הכירה לנו את ספרה היפה של לאה פילובסקי, "אומנות זה", והפגישה בינינו ובין נתן וסרמן בספרו המצוין (מהטובים שיצאו בשנים האחרונות), "ואין העולם מקומו".

בניגוד ל"נקודות הזכות" שצברה הסדרה "כבר", בחודשים האחרונים יצאו בה מספר ספרים שעריכתם מרושלת והשירים שבהם סתמיים. הם אינם גרועים, אבל הם בינוניים. "ספר יסירה" של בנימין שבילי, שמלבד משחקי מילים משעשעים ומעייפים לרוב, במקרה הטוב, אין בו הרבה. כך גם "הלכנו הרחק עד הנה" של ערן וייזל, שאמנם מתאר נופים כפריים יפים (הוא חבר קיבוץ נתיב הל"ה), אך אינו מצליח לעשות מה שעשו לפניו רבים ממשוררי הטבע העבריים. בספר זה, עריכה משמעותית, שניכר שאיננה, הייתה מביאה לקיצור רבים מהשירים ולשיפור משמעותי של הספר.

המצער ביותר הוא הספר "אח, לו היה לנו קלרינט" של יקיר בן–משה, זוכה פרס שר התרבות למשוררים בראשית דרכם היצירתית (2003), חתן פרס ראש הממשלה לספרות לשנת תשע"ב. בן–משה פרסם כבר בסדרת "כבר" את ספרו הקודם "תנשום עמוק, אתה נרגש".

הגם ששיריו אינם גדולים, חזקים או חדשניים במיוחד, הרי שבספרו הקודם היה יקיר בן–משה לפחות חביב ומשעשע. "תנשום עמוק, אתה נרגש" עסק רובו ככולו בחיי רווקותו ובנשים שעמן בילה, והדבר הוביל לכמה רגעים פואטיים יפים למדי, כולל שיר האהבה המקסים "לולא התמימות הזאת".

בספרו החדש, חסרים הרגעים הקסומים שבהם נתקלנו בספרו הקודם. חיי המשפחה ובעיקר חווית האבהות נידונות בו לפרטי פרטים, חלקם מתישים למדי, אין בהם גילויים מיוחדים, וחבל.

רבים ממשוררי התקופה והדור הנוכחי כותבים על חוויות ההורות, כך שמעבר לחוויות האישיות של משורר זה או אחר, לא ברור מה תורם מחזור שירים ארוך למדי על ההורות, שאין בו חידוש או עניין רב.

בן–משה נראה כמתאמץ יותר מדי עד כדי הכללתו הפרובוקטיבית משהו של שיר לא נעים כמו "אבן השתייה" המתאר את שהותו של המשורר עם בנו בשירותים. שירים אחרים מצטטים מלחינים קלאסיים, כפי שבן–משה רגיל בשאר ספריו, מתארים סיטואציות יום–יומיות ובעיקר, ממלאים דפים בשירים ארוכים, ארוכים מדי.

המחלה היא הבינוניות, הסיבה הישירה היא עריכה בלתי–מספקת. בשלושת הספרים הללו צריך היה לטפל עורך עיקש יותר, עוצמתי יותר ובעיקר קפדן יותר, שהיה עושה עבודה טובה יותר מאשר עשתה העורכת ליאת קפלן בספרים הללו. האמת, לא ברור מדוע העורכת של הספרים המצוינים שצוינו קודם מוציאה תחת ידיה את הספרים הבינוניים שצוינו אחר כך. אי אפשר לדעת מה היה קורה עם השירים ועם הספרים הללו תחת שרביט אחר, אך אפשר לקרוא למשל את ספרו הקודם של בן–משה ולראות את גובה הנפילה המצערת.

"אח, לו היה לנו קלרינט", מאת יקיר בן–משה. סדרת "כבר", בהוצאת מוסד ביאליק, 2013, 99 עמודים.

קלרינט. אח, לו השירים היו קצרים יותר

טריוויה

amramklein@yahoo.com עמרם קליין

חריש עמוק

א. ראשת המועצה האזורית יואב, ד"ר מטי צרפתי-הרכבי, היא חברה ביישוב:

1. כפר הרי"ף.
2. סגולה.
3. נחלה.
4. קיבוץ נגבה.

ב. ראש המועצה האזורית עמק חפר, רני אידן, הוא חבר במושב:

1. כפר ויתקין.
2. בית חירות.
3. בית ינאי.
4. מכמורת.

ג. ראש המועצה האזורית מטה יהודה, משה דדון, תושב ביישוב:

1. שדות מיכה.
2. שואבה.
3. שורש.
4. סריגים.

ד. ראש המועצה האזורית גליל תחתון, מוטי דותן, חבר במושב:

1. כפר חיטים.
2. אילניה.
3. שדמות דבורה.
4. כפר קיש.

טריוויה למתקדמים

ה. שמו של איזה יישוב אינו קשור בפעולת המחרשה?

1. חורשים.
2. חריש.
3. כפר החורש.
4. עין החורש.

ד"ר מטי הרכבי-צרפתי

מוטי דותן צלם: ראובן קסטרו

תשובות:

א. ד"ר מטי "הי הכבי" 805 דונם הרחבות מפרץ אילת, לאחר הקמת הנמל הבינלאומי מפרץ אילת אשר אושר בהחלטת הממשלה, הוא אחראי הבלעדי לתכנון ופיתוח הנמל, בדגש מלא לאחר הקמת הנמל. ל"ר מה שקרה–הרבה, הרבה מאוד מעניין, אילת הרבה אלפים אחרים מהם הרבה, הרבה מאוד אנשים אחרים מהאזור, הרבה אנשים הגיעו אליו אל אילת.

ב. 2 – 4.

ג. 3 – 4.

ד. 1 – 7.

ה. ד"ר דוד בן גוריון (1933) מאחרי הקמת הנמל אל מול הרחוב המרכזי מאחרי.

4 אונות

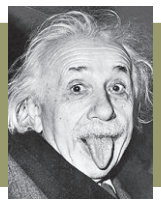

amosquitoz@gmail.com עמוס צימרמן ©

תשבץ היגיון מס' 58

מאוזן:

1. באיזה ישוב חיפשו רדאר בשובם? (6); 4. הפה של עטרי יכול לעוף (4); 8. (עם 3 מאונך) גיבור בשחור בתפזורות (4); 9. מוחקת את החיוך למראה אדון קור (6); 11. בקליפורניה הוא ביצע בהם משאל, לא יותר מכך (7); 12. זמן מידה (3); 13. כרית מיינסטרימית (3); 15. לטעון שהסוג שלי הוא רק שלי זה מעשה מרדני (7); 18. כיצד יבעיר אש אחד ההורים שלכוד? (3,3); 19. (עם 20 מאונך) איזה מלבוש שמת על החבל? (ש) (4); 21. הג'וק הכניס אותן לקלסר (4); 22. ביצעת ניתוח שלאחר המוות בעוד היא גדלה ומשתנה (6).

מאונך:

1. הממוקד נקנה בחנות בגדים (5); 2. כנס מכירות (5); 3. ראו 8 מאוזן; 5. הטבח מפחד מהשכונה הזאת (5); 6. יצרת התרגשות עזה אצל לשון האש (5); 7. השרברב פנה לצד של הבובה עם החוטים (7); 10. אלה שחושבות את עצמן ספרו מעט יותר מבעבר (7); 13. אפרתי לא מבוייתת (5); 14. התענוג הוא שהזיזו משם קוף (5); 16. מה קורה לדמעה המשובצת לעבוד במפעל המיצים? (5); 17. איזה קיבוץ משתמש בחומר חיטוי פתח-תקוואי? (5); 20. ראו 19 מאוזן.

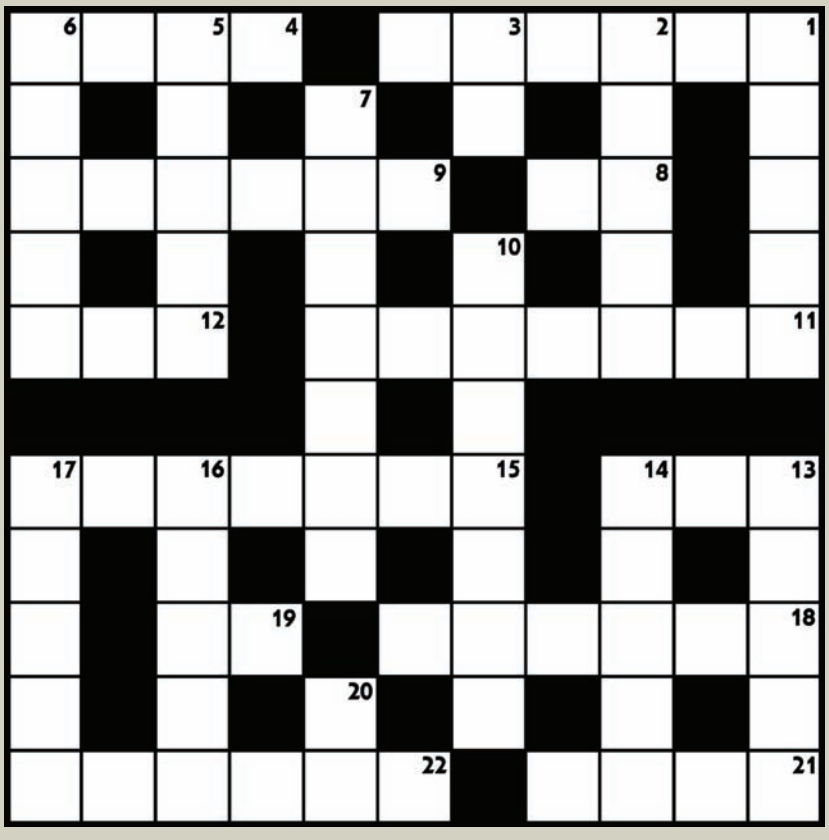

תשובות לתשבץ מס' 57:

מאוזן: 1. הסתדרה; 4. אסון; 8. גרון; 9. התממשה; 11. ציל'נדר; 12. הסב; 13. מאי; 15. גורבצ'וב; 18. אטימות; 19. תקרה; 21. רופף; 22. שנאוצר.

מאונך: 1. המליץ; 2. תרגיל; 5. סימבה; 6. נלהיב; 7. התערערה; 10. מנוגדות; 13. ממאיר; 14. יפיוף; 16. צחקקו; 17. ברבור.